
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סמינר הדרכה בנוירופסיכולוגיה (פרקטיקום) - 51980

תאריך עדכון אחרון 10-10-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' דני הופיין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dan.hoofien@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ה' 11:00 על פי הזמנה

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

במהלך שנת הלימודים השלישית הסטודנטים ישתלבו בעבודה בהתנסות מעשית במוסדות שיקומיים וניורופסיכולוגיים קליניים מחוץ לאוניברסיטה למשך יומיים בשבוע, 8 שעות בכל יום. בנוסף הם ישתתפו בסמינר הדרכה שבועי. הפרקטיקום מהווה המשך של המיניפרקטיקום משנה ב' ויעשה באותו מוסד או במוסד אחר.

מטרות הקורס:

בהמשך למיניפרקטיקום המטרה היא להגיע להכרות מעמיקה יותר עם מערכות הטיפול והאבחון בתחום השיקום והניורופסיכולוגיה; לבצע התערבויות אבחוניות וטיפוליות באופן שוטף ועצמאי ולהיות מעורבים מעורבות מלאה בעבודת המערכת. הפרקטיקום מכין את הסטודנטים להתמחות שתבוא לאחר תום לימודיהם. מטרת סמינר ההדרכה היא לפתח אצל הסטודנטים הבנה של תהליכי ההתערבות והשפעת תכונותיהם האישיות על הצלחת התערבויות אלו.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של הפרקטיקום הסטודנטים יכירו היטב כיצד פועל מערכת שיקומית/ניורופסיכולוגית, מהן ההתערבויות המרכיבות את עבודת הניורופסיכולוג, וכיצד הוא משתלב בעבודת הצוות. הסטודנטים ירכשו מיומנות מעשית עצמאית באבחון ובהתערבויות טיפוליות ויכירו היטב לפחות סוג אוכלוסיית מטופלים אחת. הסטודנטים יגבשו זהות מקצועית ראשונית ויכירו היטב את תכונותיהם האישיות כפי שהן משפיעות על זהות זו ועל תוצאות התערבויותיהם.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: התנסות בשדה עם הדרכה מקומית בתוספת לסמינר הדרכה. בסמינר כל תלמיד יציג בתורו מקרה טיפולי או אבחוני להדרכה קבוצתית.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

האוניברסיטה העברית בירושלים

החוג לפסיכולוגיה

המגמה לניורופסיכולוגיה קלינית-שיקומית

מסד מידע על מוסדות לפרקטיקום ומיניפרקטיקום

(מהדורה מעודכנת לחודש ספטמבר 2013)

מסד המידע כולל רשימה מלאה של מוסדות הפרקטיקום והמיניפרקטיקום. הרשימה נחלקת לפי ילדים/מבוגרים. לאחר רשימת המוסדות מצורפים גם תיאורים מפורטים של חלקם כפי שהתקבלו מהפסיכולוגים האחראים על ההתמחות במקום.

א. ילדים ונוער, מחלקות ומרפאות

שם
כתובת תאור
איש קשר
טלפון

מחלקת שיקום ילדים המרכז הרפואי על שם שיבא מחלקת שיקום ילדים במסגרת מחלקת ילדים כללית

עוסקת בטיפול ושיקום ילדים ונוער עם פגיעות ראש חבלתיות וטיפול בחולים אפילפטיים. מעורבות באבחון, טיפול והדרכת הורים. במקום צוות גדול יחסית של פסיכולוגים שיקומיים וקליניים של הילד. הדרכה אישית וקבוצתית. התחלת מיון בחודש מרץ. פנינה ליבר 03-5304760
052-8804858

pninaliber@gmail.com

בית חולים "אלין" אולסוונגר, קרית יובל, ירושלים בי"ח שיקומי לילדים ולנוער הסובלים ממחלות בעלות מעורבות אורטופדית ופגיעות מוחיות. בד"כ אישפוזים ממושכים ואף כרוניים. המיני פרקטיקום והפרקטיקום נעשים במסגרת היחידה הפסיכולוגית של ביה"ח וכוללים אבחון וטיפולים פסיכולוגיים ארוכי טווח, בהדרכה אינדיוידואלית בעיקר
רות פלמור

ruthp@alyn.org

יוני שמעוני

yonishimonineuropsych@gmail.com

טל' 054-7670506

02-6494243

מרפאה פסיכיאטרית של הילד (אתיפיה)

קרית הדסה 1200

ירושלים 9111 פרקטיקום בלבד, טיפול ואבחון בילדים הסובלים מהפרעות התנהגותיות ורגשיות על רקעים שונים, והדרכת הורים במסגרת מרפאה פסיכיאטרית קהילתית. כולל מרפאה, יחידה להפרעות אכילה, מקרי אובדנות. הדרכה אישית וקבוצתית על ידי פסיכולוגים קליניים וקליניים של הילד. למרפאה 6 יחידות שונות. תשובות רק בקיץ.

ד"ר לילך ארנון
udililac@017.net.il

02-6235054
02-6235059
052-8618351

היחידה לנוירולוגיה של הילד מרכז רפואי שערי צדק מרפאה לנוירולוגיה לילדים עם הפרעות התפתחות וליקויים נוירולוגיים שונים, כולל הפרעת קשב וריכוז, תסמונת טוראט ועוד. מתאים למיני פרקטיקום ופרקטיקום המתמקד בעיקר באבחון ומרפאות רב-תחומיות. צוות פסיכולוגי קטן יחסית. הדרכה אישית צמודה. ד"ר יהודה פולק 050-4071263
msyehu@mscc.huji.ac.il

מרפאת אפילפסיה, מחלקת עצבים, משולב עם מח' שיקום.
המרכז הרפואי איכילוב, תל אביב מרפאה המתמחה באבחון נוירולוגי ונוירופסיכולוגי בילדים ומבוגרים לפני ואחרי ניתוחי אבלציה מוחית להסרת מוקדים אפילפטיים, כולל מבחני WADA. התנסות קלינית מעניינת ביותר באחת מהפרוצדורות הנירוכירורגיות החשובות ביותר. מיני פרקטיקום ניתן לעשות רק במרפאה. פרקטיקום מחייב השתלבות מקבילה במחלקת השיקום באותו בי"ח (ראה להלן)

ד"ר פני אנדלמן
fani@hermes.tau.ac.il

קרן סרברו-סורק
0505-914151

kserebro@gmail.com

ד"ר שלי דרורי

shelishik@gmail.com

03-6973107

הגן השיקומי אליון

שערי צדק, ירושלים גן ילדים ומעון יום לילדים עם ליקויי שפה ולמידה על רקע אינטל' נורמאלית. מתאים למיני פרקטיקום בעיקר, כולל תצפיות, אבחון והתערבויות הדרכתיות עם בני משפחה או טיפול בילדים עצמם. מקום קטן, הדרכה אישית על ידי פסיכולוגית שיקומית. גב' אסתר קציר

estherkatzir@yahoo.com 02-5370489

054-2424576

היחידה לאנדוקרינולוגיה - ילדים.

המרכז הרפואי שניידר, פתח תקוה יחידה המתמחה בהפרעות גדילה, אכילה והתפתחות בילדים ונוער. במקום צוות פסיכולוגי שיקומי וקליני של הילד. מעורבות באבחון, טיפול קצרים ומתמשכים והדרכת הורים. מתאים למיני פרקטיקום ולפרקטיקום.

גב' נסיה נגלברג

054-2992199

03-9253846

nessian@clalit.org.il

היחידה לאבחון פסיכולוגי של ילדים ונוער של המח' הנוירולוגית
הדסה הר הצופים היחידה לאבחון פסיכולוגי פועלת מזה כשנתיים ביחידה לנוירולוגיה ילדים בבנין

ריקליס בהדסה, הר הצופים (מול "ארומה"). ביחידה נערכים אבחונים נירופסיכולוגיים,
פסיכודיאגנוסטיים ו/או פסיכודידקטיים לילדים ונוער.
ההדרכות ינתנו ע"י דר' אורלי קמפף-שרף, פסיכולוגית קלינית מדריכה ונירופסיכולוגית.
ד"ר אורלי קמפף-שרף
sherfdo@014.net.il
052-2-710-836

המרכז הרפואי לוינשטיין, רעננה מחלקת שיקום ילדים לאחר תאונות וחבלות גופניות ונירולוגיות שונות.
צוות פסיכולוגי ופסיכיאטרי משולב, טיפול פסיקאלי ופסיכולוגי. כולל טיפולי המשך
נעמי גבע
ngeva@netvision.net.il
(0522599038)
09-7479090
09-7709995
מרכז הרפואי האוניברסיטאי סרוקה
באר שבע מרכז מילשטיין לטיפול בטראומה בילדים ונוער (ראה דף הסבר) דר' שני אבין
08-6244625 shoshav@clalit.org.il

מענה - יחידת יעוץ לנוער. עיריית ירושלים טיפול ויעוץ לנוער מאזור ירושלים. טיפול פרטני במתבגר/ת
הדרכת הורים, טיפול משפחתי, טיפול קבוצתי,
חונכויות טיפוליות, אבחונים. רחל לרר
02-6235002 lerermira@gmail.com
0576529422

האגודה למילחמה בסרטן (ארצי) גבעתיים וכל הארץ אבחון, טיפול פסיכולוגי שיקומי ויעוץ חינוכי
לילדים חולי סרטן ומשפחותיהם, הן במשרדי האגודה ברחבי הארץ ובקהילה (ביה"ס והבית). ליווי צמוד
על ידי הפסיכולוגית הראשית. בשלב זה יאושר למיני-פרקטיקום בלבד. דר. מיכל שדה
טל. 03-5721616
סלולרי. 050-2099592
michelle.sadeh@cancer.org.il

ב. מבוגרים, מחלקות, מרפאות ומכונים
מחלקת שיקום נירולוגי המרכז הרפואי על שם שיבא, תל השומר מחלקת שיקום נירולוגי גדולה
ומרפאות יום המתמחות באבחון וטיפול במבוגרים עם פגיעות מוחיות נרכשות בשלב הפוסט חריף
והממושך של השיקום. עבודה אבחונית וטיפולית מתאימה למיני פרקטיקום ופרקטיקום. צוות פסיכולוגי
גדול, הדרכה אישית וקבוצתית. ד"ר דנה מרגלית
daniella.margalit@sheba.health.gov.il
רחל נטוביץ
Rachel.Natovitch@sheba.health.gov.il 530370703-
050-4223967
054-4505707

מחלקת שיקום כללית וטיפול יום הדסה הר-הצופים מחלקת שיקום כללית בבי"ח הדסה הר הצופים ליד הקמפוס. במחלקה זו גם כמה מיטות לשיקום נפגעי ראש, שבץ מוחי ומחלות CNS בסוף השלב החרף ותחילת תהליך השיקום, מבוגרים בלבד. הסטודנטים מאבחנים ומטפלים במקרים אלו אך גם במקרים שיקומיים ללא איפיון נירופסיכולוגי. צוות פסיכולוגי קטן יחסית. הדרכה אינדיבידואלית. מתקבלים סטודנטים לפרקטיקום מר שמעון שירי

02-5844470

בי"ח "רעות"

תל אביב יד אליהו

תל אביב בי"ח שיקומי כללי ונורולוגי במרכז ת"א. המיני פרקטיקום והפרקטיקום נעשים במסגרת יחידה לפסיכולוגיה שיקומית שהיא חדשה יחסית ומתפתחת. מקום קטן יחסית ומאפשר תשומת לב אישית לכל סטודנט. מעורבות באבחון וטיפול בנפגעי ראש מבוגרים בלבד ומקרים שיקומיים אחרים ממושכים. אמיר סנדקוביץ

atsenda@gmail.com 03-6383666

0545446474

מחלקת שיקום כללית המרכז הרפואי איכילוב, תל אביב מחלקת השיקום של המרכז הרפואי איכילוב ת"א. מתמחה במגוון רחב של נכויות, כולל פגיעות ראש, אורטופדיה, מחלות פרקים ופסיכוגריאטריה. מבוגרים בלבד. ניתן גם לשלב עבודה במרפאה הפסיכיאטרית במקום. מתאים בעיקר לפרקטיקום שלי לוי-דרורי

shelishik@gmail.com

קרן סורק

050-6791330

0505914151

מחלקה פסיכיאטרית, מרפאה פסיכיאטרית

ומרפאה לתיסמונת פוסט טראומטית המרכז הרפואי הדסה עין-כרם פרקטיקום בלבד במחלקה פסיכיאטרית אישפוזית, מרפאת מבוגרים ומרפאה לתיסמונת פוסט-טראומטית. מעורבות מועטה יחסית של היבטים נירופסיכולוגיים ודגש רב על טיפול בהפרעות נפשיות והפרעות אישיות במבוגרים. הדרכה אישית וקבוצתית. צוות גדול יחסית

ד"ר איתן בכר

bachare@mscc.huji.ac.il

02-6777184

050-7874493

המרכז הרפואי לוינשטיין, רעננה בית החולים השיקומי הגדול בארץ ובמזרח התיכון. מחלקות שיקום מבוגרים לאחר פגיעות חבלה מוחית ולאחר CVA. צוות פסיכולוגי גדול מאוד ופסיכיאטרי משולב, טיפול פסיקאלי, פסיכולוגי ונירופסיכולוגי. כולל טיפולי המשך (שיקום יום) ממושכים ואבחון נירופסיכולוגי נעמי גבע

(0522599038)

ניתן לפנות גם ליהודית רוכברג 0524215591 או ליפעת נגר 0544559736

מרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה

באר שבע המרפאה הנירופסיכיאטרית (ראה דף הסבר) ד"ר עומר פורת

Omerporat77@gmail.com 050-5740011

מכון שרת לאונקולוגיה המרכז הרפואי הדסה עין כרם מחלקה ומרפאות אונקולוגיות של המרכז הרפואי הדסה ירושלים. אבחון וטיפול אישי, משפחתי וקבוצתי חולים אונקולוגיים ומשפחותיהם. במקום גם יחידה נירואונקולוגית לאבחון וטיפול בחולים עם גידולי מוח. טיפולים ממושכים בהדרכת פסיכולוגים שיקומיים וקליניים, לאו דווקא בהדגש נירופסיכולוגי.
ד"ר ענבר כהן

0526055295
inbar.cohen@gmail.com

המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש מרכז רקנאטי לשיקום, יצחק שדה 89 תל אביב מכון נירופסיכולוגי-שיקומי המתמחה באבחון וטיפול שיקומי פסיכולוגי במבוגרים וצעירים לאחר פגיעת ראש נרכשת בשלב השיקומי המאוחר. הדרכה אישית וקבוצתית. ניתן להשתלב במיני פרקטיקום ובפרקטיקום ביחידת האבחון או ביחידה הטיפולית גב' נרקיס בר לב 03-5650888
המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש מרכז שפיצר.
רח' משה שרת, חיפה כנ"ל, מיועד לתושבי הצפון בלבד גב' דלית ויסמן 04-8221155
המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש מרכז גשר-גליל (גליל מערבי) כנ"ל, מיועד לתושבי הצפון בלבד גב' לימור שרוני 04-9971567

מידע מפורט יותר כפי שהוגש על ידי המוסדות השונים (לא כולם)
שירות פסיכולוגי בבי"ח אלון, ירושלים
בית חולים אלון - מרכז לשיקום ילדים ונוער הינו מלכ"ר - עמותה ללא כוונת רווח, המטפל בתינוקות, ילדים ונוער, נפגעי תאונות דרכים, נפגעי פעולות טרור וילדים הלוקים במומים מולדים או מגבלות כתוצאה ממחלות.
בבית החולים פותחה מומחיות מיוחדת בטיפול שיקומי של ילדים ונוער הסובלים מהפרעות בתחום המוטורי, התקשורת, הקוגניטיבי וההתנהגותי:
ונרכשות מולדות מוחיות פגיעות 0
שידור עמוד עיוותי לרבות, שידור עמוד פגיעות 0

מולדות ועצם עצב, שריר מחלות o

גפיים וקטועי מולדים מומים o

כוויות נפגעי o

אונקולוגי וטיפול ניתוחים לאחר שיקום o

דרכים תאונות לאחר שיקום o

נשימתי שיקום o

בפגים התפתחותי שיקום o

אכילה בהפרעות וטיפול אבחון o

הגישה הטיפולית הינה רב צוותית ומטרתה להביא את הילד לתפקוד מרבי על מנת שיוכל לשוב ולהשתלב בקהילה. הילדים מגיעים לבית חולים אליו מכל רחבי הארץ וחול"ל. הטיפולים ניתנים במסגרת של אשפוז מלא, אשפוז יום ומרפאות רב מקצועיות.

צוות הפסיכולוגים באליו כולל המומחים בתחומי פסיכולוגיה התפתחותית, שיקומית ונירופסיכולוגיה. עם בהתמודדות ולמשפחתו ליחיד סיוע מתן הוא האשפוז בזמן ית/הפסיכולוג של העיקרי התפקיד o תהליך השיקום, אשר כולל שינויים אישיים החלים במשתקם ובבני משפחתו.

לאבחן במטרה, שונות פיזיות מבעיות הסובלים ובילדים במתבגרים הפסיכולוגים מטפלים בנוסף o ולטפל בהפרעות עם גוונים רפואיים ונפשיים.

ומיעצים שונות מסיבות הנובעות בפגיעות מוח בנפגעי וטיפול באבחון מתמקדים הנירופסיכולוגים o לגבי הדגשים הנדרשים בטיפול בהם.

האבחונים. הרחב לקהל הפתוחה חוץ מרפאת במסגרת נירופסיכולוגי אבחון שירות קיים באליו o מיועדים לילדים ומתבגרים, מספקים תמונה רחבה של הפרופיל הקוגניטיבי, הרגשי והלימודי וכוללים המלצות טיפוליות. האבחונים מיועדים לאתר ולאפיין לקויות למידה והפרעות קשב ועונים על דרישות משרד החינוך לאבחון פסיכודידקטי. כמו כן מבוצעים אבחונים משפטיים (בדיקות עזר וחוות דעת).

כוללים באליו הפסיכולוגים של התערבות תחומי o

שיקום אישי ומשפחתי לאחר אירוע חריף כגון: תאונה, ניתוח, חבלה, מחלה קשה.

ועיכול אכילה להפרעות בנוגע ויעוץ אבחון o

פסיכוסומאטיות בהפרעות טיפול o

רפואיות בעיות עם בהתמודדות סיוע o

ארוכי ולעיתים מועד קצרי השירות ידי על הניתנות וההתערבויות הטיפולים: וההתערבויות הטיפול סוגי o טווח [מספר חדשים] בהתאם לצרכי הילד.

התנהגותיים קוגניטיביים וחלקם רגשיים, תמיכתיים הינם הטיפולים o

מח נפגעי במרפאת הפסיכולוג משירות כחלק, מח נפגעי אחר מרפאתי ומעקב אינטייק קיים o

לפרקטיקנטים ומתמחים ניתנת הדרכה אישית בהיקף של שעה בשבוע וכן הדרכה קבוצתית [במידה וישנה] בהיקף דומה.

הפרקטיקנט משתתף בישיבות הצוות הפסיכולוגי, [אחת לשבועיים] ואף בישיבות רב

מקצועיות, הנערכות אחת לשבוע.

מתקיימות תצפיות באבחונים נירופסיכולוגים, ובאבחונים פסיכולוגים לצורך השמה, תוך למידה ויישום הדרגתי של המבחנים, במידת האפשר.

היחידה לפסיכיאטריה של הילד והמתבגר, ביה"ח הדסה, ירושלים

היחידה בנויה משש תתי יחידות: אישפוז מלא (בעין כרם), טיפול יום (ברח' אתיופיה), התערבות בבעיות גופניות כמו סרטן, איידס, סכרת, f.c ועוד (בעין כרם ובהר הצופים), מרפאה לגיל הרך (באתיופיה), מרפאה לילדים ונוער (באתיופיה הכוללת יחידה לטיפול בילדים בסיכון, יחידת להפרעות אכילה ויחידת מתבגרים), ומרפאה לטיפול בטרואמה (בהר הצופים).

מנהלת: ד"ר אסתי גלילי-ויסטוב, פסיכיאטרית ילדים ונוער.

האוכלוסיה המטופלת: ילדים מינקות עד מתבגרים בני 18 והוריהם.

טווח האבחנות רחב: הפרעות נפשיות, הפרעות התפתחותיות ונירופסיכולוגיות, הפרעות תקשורת, הפרעות הקשורות לבעיות גופניות.

הצוות המטפל כולל פסיכיאטרים, פסיכולוגים קליניים ושיקומיים, עובדם סוציאליים, מרפאים במוזיקה בתנועה ובאומנות, צוות דיאטני, צוות סיעודי ומדריכים.

הצוות כולל מומחים בכירים וצעירים, מתמחים ופרקטיקנטים.

הגישה הטיפולית: רבגונית. העבודה הטיפולית ארוכת הטווח נעשית מתוך הבנה דינמית (גישה יונגיאנית, גישה של פסיכולוגית העצמי, גישה התיחסותית)

העבודה הטיפולית קצרת הטווח כוללת גישה דינמית, קוגניטיבית, התנהגותית ותמיכתית. יש גם טיפולים משפחתיים וקבוצתיים. ביחידות האישפוזיות הטיפול הוא רב מימדי ואינטרדיסציפלינרי. כמו כן נעשית עבודה איבחונית: אבחון פסיכיאטרי, פסיכולוגי, נירופסיכולוגי ודידקטי.

ההדרכה וההכשרה:

הדרכה פרטנית בפסיכותרפיה

הדרכה פרטנית בפסיכודיאגנוסטיקה

הדרכה קבוצתית בקבוצת פרקטיקנטים

סמינרים (למשל סמינר קריאה, סמינר בארגז חול, סמינר בטיפול קוגניטיבי-התנהגותי, וכו' לפי מה שפותחים בכל שנה)

ישיבת צוות של תת היחידה אליה מצטרפים

ישיבת צוות כללית (הצגת מקרה, הרצאות אורח וכו')

יש לעבוד מול מטופלים מחצית מהיקף הזמן שמגיעים (במיניפרקטיקום ובפרקטיקום בהתאמה); אפשר להשתתף בכל הצעות ההדרכה וההכשרה על חשבון זמן נוסף שנותן הפרקטיקנט, או לצמצם אותן בהתאם למספר השעות שהוא מגיע. ישיבות הצוות וההדרכות הן חובה.

לוחות זמנים: יום חובה: חמישי, יום בו מתקיימות רוב ישיבות הצוות, הסמינרים וההדרכה הקבוצתית.

היחידה לנירולוגיה של הילד, המרכז הרפואי שערי צדק, ירושלים
איש קשר: ד"ר יהודה פולק, (בחוג)

ביחידה לנירולוגיה של הילד מטופלים ילדים רבים עם הפרעות נירולוגיות שונות הכוללות בין השאר מחלות כמו שיתוק מוחין ואפילפסיה, תסמונות גנטיות וכן ילדים עם תסמונת טוראט והפרעת קשב וריכוז. הטיפול בילדים נעשה מתוך ראייה הוליסטית נירולוגית-פסיכולוגית-תפקודית ומנוהל על ידי צוות נירולוגים הנעזר בנירופסיכולוגים, פסיכיאטרים ואנשי מקצוע פארא-רפואיים נוספים. מיני פרקטיקנטים ופרקטיקנטים ביחידה משתלבים בהערכות נירופסיכולוגיות (תחילה כצופים ורק מאוחר יותר ובהדרגה כמאבחנים), ביקור רופאים, מרפאות רב-תחומיות, ישיבות צוות מחלקתיות כלליות, ישיבות צוות של הפסיכולוגים ביחידה וסמינרים. במידה מוגבלת משתלבים הפרקטיקנטים גם בפסיכותרפיה והדרכת הורים. התצפיות והשתתפות הפעילה בהערכות ובטיפולים נעשית תחת הדרכה של נירופסיכולוגים שיקומיים.

גן שיקומי אלון, ירושלים

בגן השיקומי כ-65 ילדים בשמונה כיתות גן ובשלושה פעוטונים (גילאי שנה וחצי עד שבע) מדובר בילדים עם ליקויי התפתחות על רקע פגיעה נירולוגית: שיתוק מוחי, ליקויי שפה בולטים ומעט תסמונות. הגן מיועד לילדים עם רמה קוגניטיבית נורמלית, או קרובה לנורמה, באופן המאפשר למידה במסגרת קבוצתית, ללא צורך בלמידה פרטנית גרידא. בגן צוות מורחב מאד המכיל, מלבד הצוות החינוכי, מרפאות בעיסוק, פיזיותרפיסטיות, קלינאיות תקשורת, פסיכולוגיות ועובדים סוציאליים. העבודה הפסיכולוגית מתייחסת להדרכה וליעוץ לצוות, להורים ולעבודה ישירה במסגרת טיפול לילדים, ובנוסף לכך אבחונים פסיכולוגיים לקראת מעברים בגן וע"פ הצורך שעולה בקשר עם הגננות והיועצת. סטודנטים בראשית דרכם המקצועית יכולים להתלוות לפסיכולוג בגן בעבודתו אך לא לטפל

שירות בילד ובמשפחתו, היות שמדובר במשפחות עם סף רגישות ופגיעות נמוכים ומחובתנו להגן עליהם ולחשוף אותם כמה שפחות לגורמי טיפול חדשים, לא מנוסים וזמניים. באשר לסטודנטים בשלבים מתקדמים יותר של למידה, יש אפשרות לערב אותם באבחונים, בטיפול בילדים ובהורים, יותר כקו תרפיסטים, כמובן ע"פ התרשמותנו מיכולתו של הסטודנט להתמודד בכוחות עצמו במשימות הטיפוליות. ההדרכה האפשרית היא של שעה אחת בשבוע, עם אפשרות להצטרף לשיבות הצוות הטיפולי ולהדרכות הכיתתיות הנערכות אחת לשבוע לכל כיתה גן, בהתאם לכתת הגן אליה ישתייך הסטודנט.

היחידה לאבחון פסיכולוגי, הדסה הר הצופים
איש הקשר "ד"ר אורלי קמפף-שרף

היחידה לאבחון פסיכולוגי פועלת מזה כשנתיים ביחידה לנוירולוגיה ילדים בבנין ריקליס בהדסה, הר הצופים (מול "ארומה").

ביחידה נערכים אבחונים נוירופסיכולוגיים, פסיכודיאגנוסטיים ו/או פסיכודידקטיים לילדים ונוער. החל מאוקטובר, השנה, היחידה תקבל פרקטיקנטים ומתמחים מהמגמה הקלינית של הילד/חינוכית ומהמגמה השיקומית אשר יגיעו עם מלגה ולאחר שייבחרו על סמך גליון ציונים וראיון.

הפרקטיקנטים והמתמחים שיתקבלו יערכו איבחונים מגוונים בהיקף התואם את דרישות התוכנית המתאימה למגמה ולשלב ההכשרה בו נמצאים. במקביל יקבלו הדרכות אישיות וקבוצתיות, אף הן בהתאם לדרישות המסגרת המתאימה, במטרה להכשרתם לאבחון עצמאי כולל כתיבת הדו"ח ומתן משוב. ההדרכות ינתנו ע"י דר' אורלי קמפף-שרף, פסיכולוגית קלינית מדריכה ונוירופסיכולוגית. בדרך כלל אבחון כולל 4 פגישות של שעה וחצי (ואחרת, לפי הצורך):

פגישה ראשונה מוקדשת לאינטייק חלקי עם הילד בנוכחות לפחות אחד מהוריו ולתחילת האבחון. במקביל לתחילת אבחון הילד, ההורה ממלא שאלון מקיף בחדר ההמתנה. האגודה למלחמה בסרטן דר. מיכל שדה

ההתמחות תתמקד שלושה תחומים עיקריים :

- אבחון - אבחונים נוירופסיכולוגיים מקיפים וכוללניים לילדים עד גיל 18 המיועדים להעניק לנבחן הבנה לגבי יכולותיו וקשייו וכן להעניק לבית הספר כלים כדי ללמד אותו/ה באופן אופטימלי.
- שיקום - עבודה שיקומית עם הילדים והוריהם כדי לעזור בהתמודדות עם המחלה עצמה ועם החזרה למעגלי החיים השונים.
- חינוך / לימוד - עבודה עם משרד החינוך על ידי הענקת כלים לקליטת הילדים חזרה לבית הספר, משילוב מוצלח בכיתותיהם עד הבחנות בבחינות הבגרות.

משרד האגודה למלחמה בסרטן הוא בגבעתיים, אך כחלק מן הפרקטיקום, ישנם גם ביקורים בבית החולים עין-כרם בירושלים, ובבתי החולים עם מחלקה אונקולוגית פדיאטרית, וכן ביקורים סדירים במשרד החינוך בירושלים. התוכנית היא שהמטופלים יגיעו לאגודה למלחמה בסרטן בגבעתיים כדי לעבור אבחון וגם טיפולים כולל הוריהם. אחרי שהסטודנט יהיה מיומן יותר יתכן ונאפשר למטופל להגיע למשרדים השונים שלנו בארץ, כמו בירושלים ובאר שבע, חיפה ועוד ועוד ערים שקרובים למקום מגוריו ושם לקבל אבחון וטיפול. אבל הטיפול לא קורה רק בחדר הטיפולים אלא קורה בשטח, בבית הספר, בבתי חולים אחרים ניתנים יעוצים, ללמוד לעקוב אחרי הדברים שהמלצנו והתווינו, הרצאות למכללות ואוניברסיטאות ועוד.

מחלקה לאשפוז יום שיקומי, בית חולים תל השומר
אוכלוסיית החולים: פגיעות טראומטיות רב מערכתיות, חלק עם מרכזיות של פגיעת ראש, חלק עם
מרכזיות של פגיעות אורטופדיות וחוט שדרה. אירועים מוחיים ומחלות נירולוגיות כמו גיליאן ברה.
צוות הפסיכולוגים: פסיכולוגית אחראית בדרגת מדריכה, פסיכולוגית מומחית וארבעה מתמחים בנוסף
יש כיום ארבעה סטודנטים במחלקה.

צוות המחלקה: רופאי שיקום, פסיכיאטריות, מרפאות בעיסוק, פזיותרפיסטיות, אחות, קלינאיות
תקשורת ועובדות סוציאליות.

מסגרת העבודה הנדרשת מהסטודנטים: יומיים בשבוע.

אופי העבודה: כבר מתחילת תהליך הפרקטיקום הסטודנטים מקבלים אנטייקים ואם מתאים, ממשיכים
לטפל בחולה אותו ראו לראיון הראשוני. בנוסף, כל סטודנט מעביר לפחות בטריה נירופסיכולוגית אחת
בשנה וכותב דו"ח מלא.

מסגרת ההדרכה: ש"ש של הדרכה פרטנית, שעתיים שבועיות של הדרכה קבוצתית על טיפול, שעתיים
שבועיות של הדרכה קבוצתית על אבחון, שעה של קבוצת קריאה מודרכת בנושאי שיקום וטיפול
הניתנת בפורום של כל הסטודנטים בשיקום. פעם בחודש, הרצאת אורח בנושאים מגוונים בשיקום.
בנוסף מתקיימת כל שנה השתלמות המועברת ע"י מרצה אורח בנושאי טיפול שונים אליה מוזמנים
הסטודנטים להצטרף. השנה תהיה ככל הנראה ההשתלמות בנושא של טיפול זוגי
בגלל האופי המעשי של הפרקטיקום אצלנו והגיוון הרב באוכלוסיית החולים, אנו ממליצים מאוד וגם
נותנים עדיפות לסטודנטים המגיעים לשנתיים.

המחלקה לשיקום נפגעי ראש, בית חולים תל השומר

מחלקה מיוחדת המורכבת מצוות רב מקצועי הכולל רופאי שיקום, אחיות, מרפאות בעיסוק,
פזיותרפיסטים קלינאיות תקשורת, עובדות סוציאליות ופסיכולוגים המתמחים ומתמקדים בשיטות טיפול
שונות, המתאימות לאוכלוסיית פגועי הראש. אוכלוסיית החולים במחלקה מורכבת מאנשים שעברו
פגיעות ראש טראומטיות, על רקע תאונות דרכים, נפילות, ניסיונות אובדניים ועוד, וכן מאנשים
שסובלים מפגיעות קוגניטיביות שונות וזקוקים לשיקום בעקבות מחלות, אירועים מוחיים וכדומה. מגוון
החולים רחב ובמחלקה ניתן לראות, לעיתים קרובות, גם אנשים שסובלים מתסמונות נירו-פסיכולוגיות
נדירות. משך אשפוז החולים במחלקה יכול לנוע ממספר שבועות עד למספר שנים, בהתאם לקצב
התקדמות תהליך שיקומם. תפקיד הפסיכולוג במחלקה וסוגי ההתערבות משתנה מחולה לחולה וכולל
טיפול פרטני (קצר מועד וארוך טווח), התערבויות בשעת משבר וחירום, תמיכה וטיפול במשפחות,
טיפול קבוצתי ומתן הערכה או אבחון נירופסיכולוגי בהתאם לצורך. אופי עבודת הפרקטיקנטים: ביצוע
אינטייק, טיפול פרטני (דינמי וקוגניטיבי-התנהגותי), ביצוע הערכות נירו-פסיכולוגיות והעברת בטריות
אבחון נירו-פסיכולוגית מלאה (לפחות אחת) לאורך שנת הלימודים. יש לציין כי קיים עידוד רב ותמיכה
לסטודנטים ולמתמחים המעוניינים לבצע עבודות מחקר במחלקה ממנהלת המחלקה (ד"ר אגרנוב
יבגניה) ומהצוות כולו. לסטודנטים שיגיעו לפרקטיקום תינתן הדרכה אישית בת שעה בשבוע וכן הדרכה
קבוצתית בת שעתיים, בתחום הטיפול והאבחון. בנוסף, במסגרת בית החולים תל השומר, נערכת
השתלמות שנתית לפסיכולוגים המועברת ע"י מרצה אורח (השנה כנראה בתחום הטיפול הזוגי), אליה
מוזמנים הסטודנטים להצטרף. חשוב לי להדגיש כי בשל האופי הייחודי של המחלקה, קיים צורך גדול
בסטודנטים בעלי ידע בתחום הנירופסיכולוגיה המעוניינים להתמקצע בטיפול ואבחון של אוכלוסיית
פגועי הראש.

תינתן עדיפות לסטודנטים המגיעים לשנתיים.

בי"ח שיקומי רעות - תל אביב

עמותת רעות הוקמה בשנות ה - 30 כארגון סיוע לנזקקים. במשך השנים פיתחה העמותה מרכז רפואי, בתי אבות ומסגרות דיור מוגן לנזקקים. 'המרכז הרפואי רעות' הנו בית חולים הכולל כ 350 מיטות אשפוז ומרפאות חוץ ביניהן מרפאת כאב ומרפאה לשיקום מיני. בנוסף פועלת ב'מרכז הרפואי רעות' דלת פתוחה לבעלי מוגבלויות צעירים בקהילה המעניקה יעוץ בנושאי זוגיות ומיניות לבעלי מוגבלויות. המרכז הרפואי נותן מענה לאוכלוסייה סיעודית מורכבת, לחולי דיאליזה, לנזקקים להנשמה ולהשגחה רפואית צמודה. בשנת 2001 הוקמה מחלקת השיקום המתקדמת, המשרתת את פצועי צה"ל, נפגעי תאונות דרכים, ואנשים הסובלים מפגיעות נוירולוגיות כתוצאה מאירוע מוחי או ממחלות אחרות. ב'רעות' פועל גם המרכז ע"ש נורמה שכטר לשיקום יום, שנותן מענה שיקומי על בסיס אמבולטורי לאנשים מכלל הקהילה. היחידה לפסיכולוגיה שיקומית מספקת שירותי אבחון וטיפול פסיכולוגי למטופלי המחלקות השיקומיות השונות ולאשפוז היום השיקומי. האוכלוסייה המקבלת טיפול פסיכולוגי כוללת אנשים מגיל 18 הזקוקים לטיפול ולשיקום לאחר שעברו פגיעות נאורולוגיות (כולל פגיעות ראש) או אורתופדיות שונות, כתוצאה מתאונות, פיגועים, בעקבות שירות צבאי או על רקע מחלות שונות. עבודת הפסיכולוג נעשית במסגרת צוות רב מקצועי הכולל רופאים, צוות סיעודי, מרפאות ריפוי בעיסוק, פיזיותרפיסטים, עובדים סוציאליים, קלינאיות תקשורת ודיאטניות. ההתערבויות הפסיכולוגיות מגוונות ומותאמות לצורכי החולים וליכולותיהם, וכוללות גישות התנהגותיות קוגניטיביות, דינמיות, הומניסטיות ואקזיסטנציאליות. הטיפול נעשה במסגרת פרטנית ולעיתים קבוצתית. כמו כן קיימת התייחסות טיפולית לצרכי הצוות המטפל באמצעות הפעלת סדנאות לצוות. לפי הצורך, נעשית התערבות מערכתית, זוגית או משפחתית. המערכת נזקקת לעיתים לאבחון אישי ו/או נוירופסיכולוגי. הדרכות ניתנות במסגרת פרטנית וקבוצתית, הן בתחום הטיפול והן בתחום האבחון. כמו כן מתקיימים בבית החולים סמינרים כלליים ומחלקתיים שונים, העוסקים בתחומי הרפואה והטיפול הספציפיים לאוכלוסייה המטופלת (כגון סמינר כאב וסמינר נוירוקוגניטיבי). 'רעות' משתתפת באופן קבוע בכנס השיקום השנתי מטעם האיגוד הישראלי לרפואה פיזיקלית ושיקום ומציגה עבודות מחקר, חלקן שנעשו על ידי הסטודנטים במסגרת הפרקטיקום.

מרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי (איכילוב)

במרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי (איכילוב), ניתן לעשות פרקטיקום קליני בתחום הפסיכולוגיה נוירופסיכולוגיה. מהות העבודה היא מגוונת, היות וזו יכולה להתבצע בכמה מרפאות/מחלקות. ישנה אפשרות להשתלב בעבודה במחלקת יום פסיכיאטרית או במרפאה הפסיכיאטרית, בהן האוכלוסייה מגוונת וכוללת את כל הספקטרום הפסיכיאטרי לרבות פגיעות ראש והפרעות נוירולוגיות. הטיפולים מגוונים אף הם, החל מהתערבות במשבר, CBT, עבודה בכלים נוירופסיכולוגיים-קוגניטיביים ופסיכותרפיות דינאמיות. בנוסף, ניתן להשתלב באחת מהמרפאות הנוירולוגיות, הן לגבי אבחונים נוירופסיכולוגיים והן לגבי פסיכותרפיות - בעיקר טיפולים קצרי מועד (כולל טיפולים אישיים, משפחתיים, התערבות במשבר, הכנה לניתוח, הכנה לאחר ניתוח וכד'). קיימת אפשרות להשתלב במחלקות/מרפאות של בית החולים, עם פחות דגש על התחום הנוירופסיכולוגי, אולם עם דגש שיקומי ורפואי רב.

לכל סטודנט מדריך אישי, עמו הוא נפגש פעם בשבוע. בנוסף לכך, השאיפה היא לבנות קבוצות הדרכה בהמשך. יש לציין כמובן כי הסטודנט הוא חלק אינטגרלי של המחלקה/מרפאה בה הוא עובד, ועל כן הוא משתלב בישיבות צוות ובעבודת הצוות של המקום וכן בישיבות פסיכולוגים.

המחלקה הפסיכיאטרית הדסה עין כרם, ירושלים

הפרקטיקום למגמה הנורופסיכולוגית בהדסה מתקיים באחת משתי מחלקות: מחלקת שיקום אליה ניתן להתקבל גם בשנה ב של ה מ.א. ואיש הקשר במקום הוא שמעון שירי. המרפאה הפסיכיאטרית אליה ניתן להתקבל רק בשנה ג של הפרקטיקום. אשת הקשר הינה עדית ניר. במרפאה הפסיכיאטרית מקבלים המשתלמים הדרכה אינדיבידואלית בפסיכותרפיה ומצטרפים להדרכה קבוצתית עם עוד סטודנטים, גם-כן בפסיכותרפיה. כל משתלם מקבל עד 4 פציינטים לטיפול. כמו-כן משתתפים הפרקטיקנטים בהרצאות מחלקתיות אחת לשבועיים ובישיבת צוות מקצועית בכל שבוע.

היחידה הפסיכואונקולוגית במכון שרת, הדסה עין כרם.
היחידה הפסיכואונקולוגית במכון שרת מספקת סיוע נפשי לחולי סרטן ובני משפחותיהם המטופלים ביחידות השונות של המכון: המחלקה האשפוזית, אשפוז יום, המרפאות, יחידת הרדיותרפיה, וניוראונקולוגיה. בנוסף לעבודה הקלינית מתקיימת ביחידה עבודה מחקרית רבה וכן הוראה אקדמית של סטודנטים לרפואה. המטופלים המטופלים העיקריים ביחידה הם, כאמור, חולים במהלך הטיפול השונים הניתנים למחלת הסרטן ולעיתים גם לאחר תום הטיפולים (survivors). בנוסף, מטופלים ביחידה גם בני המשפחה של החולה (בני זוג, הורים וילדים) וזאת מתוך תפיסת המשפחה כיחידת ההתערבות העיקרית. הטיפולים: מרבית הטיפולים ביחידה הינם טיפולים פרטניים, אך נעשים בה גם התערבויות זוגיות ומשפחתיות וטיפולים קבוצתיים. סוגי ההתערבות מגוונים מאוד וכוללים טיפולים תמיכתיים, הרפיות ודימיון מודרך, טיפולים קוגניטיביים התנהגותיים, וטיפולים דינאמיים קצרים וארוכים. בנוסף מתקיימים ביחידה אבחונים נורופסיכולוגיים. הצוות: צוות היחידה מונה כתשעה פסיכולוגים מומחים ומתמחים. רוב הפסיכולוגים מגיעים מהמגמות השיקומיות והרפואיות. היחידה הוקמה על ידי פרופ' לאה ביידר, מחלוצות התחום בעולם ומנוהלת כיום בשיתוף על ידי פרופ' ביידר ודר' מיכל בראון. בנוסף, עובדת ביחידה גב' נחמה זילברמן, נורופסיכולוגית ותיקה, אשר נותנת הדרכות בתחום הניורופסיכולוגיה. הדרכה: ביחידה מתקיים סמינר שבועי ובו נידונים נושאים הקשורים בפסיכואונקולוגיה, מוצגים מקרים, ונסקרת הספרות העדכנית. פרקטיקנטים: ביחידה מקבלים הדרכה קבוצתית שבועית (במידה וישנה קבוצה של פרקטיקנטים), הדרכה פרטנית שבועית וליווי של אחראי המחלקה בה ישובצו.
על מנת לבחון אפשרות של קיום פרקטיקום ביחידה הפסיכואונקולוגית יש לפנות הערה: אנו מקבלים לפרקטיקום רק סטודנטים אשר מתחייבים לעבוד במסגרת היחידה שנתיים.

המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש

המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש הינו מסגרת טיפולית שיקומית המיועדת לאנשים אשר עברו פגיעה מוחית בשלב שלאחר האשפוז והטיפול הרפואי. מטרת התהליך הטיפולי היא להחזיר את האדם שנפגע לתפקוד מקסימאלי ולצורך כך נערכות התערבויות במישור הרגשי, הקוגניטיבי, ההתנהגותי, המשפחתי והתעסוקתי. כל סניף מסניפי המכון מורכב משתי יחידות נפרדות: יחידת אבחון העורכת אבחונים נורופסיכולוגיים-שיקומיים ויחידת טיפול אשר תוכניות השיקום בה מותאמות באופן אישי לצרכיו של כל

מטופל. יחידת האבחון עורכת הערכה הכוללת אבחון של היכולות הקוגניטיביות ושל המצב הרגשי אישיותי ובונה תוכנית שיקומית עבור המאובחן. היחידה הטיפולית מלווה ומכוונת משתקמים בתהליך שיקום במסגרת טיפולים פרטניים או בתוכניות יום קבוצתיות. בכול אחת מתוכניות השיקום במכון המטופל נמצא בטיפול פסיכולוגי, והפסיכולוג הוא גם מרכז המקרה המכוון את תהליך השיקום. הצוות הטיפולי כולל פסיכולוגים שיקומיים, מורה להוראה מתקנת, מטפלת באומנות, עובדות השמה, מדריכי סדנאות וצוות מנהלה.

ניתן להשתלב בפרקטיקום במכון באחת משתי היחידות: ביחידת האבחון או ביחידה הטיפולית. הפרקטיקום ביחידת האבחון כולל למידה והעברה של בטריות אבחון נירופסיכולוגי וכתובת דוחות אבחון מלאים הכוללים הערכה קוגניטיבית, הערכה פסיכודיאגנוסטית וסיכום עם המלצות שיקומיות, תחת הדרכה של צוות יחידת האבחון. הפרקטיקום ביחידה הטיפולית כולל מתן טיפולים קוגניטיביים, השתלבות בקו-הנחיה של קבוצות קוגניטיביות, ריכוז מקרה וטיפול פסיכולוגי (רק במסגרת פרקטיקום ולא במסגרת פרה פרקטיקום ובהתאם ליכולות הפרקטיקנט), השתתפות בישיבות הצוות (מתקיימות ביום ב' בצהריים ומהוות דרישה מחייבת מבחינת המכון). סטודנט בפרה-פרקטיקום צפוי לקבל הדרכה אישית בתדירות של פעם בשבועיים; סטודנט בפרקטיקום צפוי לקבל הדרכה אישית בתדירות של פעם בשבוע. כתלות במספר הסטודנטים מתקיימת קבוצת הדרכה לפרקטיקנטים בתדירות של פעם בשבוע. ההדרכה ניתנת ע"י פסיכולוגים שיקומיים מצוות המכון. לא ניתן לבצע במכון פרקטיקום משולב של החלק הטיפולי והאבחוני.

מרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה, מרכז מילשטיין לטיפול בטראומה בילדים ונוער מרכז מילשטיין לטיפול בטראומה בילדים ונוער הוקם בקיץ 2006 במטרה לתת מענה ייחודי לילדים ונוער שעברו אירוע טראומטי שבעקבותיו חלה ירידה תפקודית או התעוררה מצוקה משמעותית. המרכז שייך ליחידה הפסיכיאטרית לילדים ונוער בסורוקה, שהינה חלק מהמערך הפסיכיאטרי האמבולטורי בבית חולים סורוקה, המסונף אקדמית לאוניברסיטת בן גוריון. מיקומו של המרכז בתוך מסגרת בית חולים שלישוני (מרכז רפואי גדול ורב מקצועי) מאפשרת התייחסות ומתן מענה טיפולי מהרגעים הראשונים של החשיפה לגורם הטראומטי תוך ליווי ומעקב ממושך עד להחלמה. בנוסף, הדבר מאפשר להתייחס גם לתחומים רחבים יותר בתחום הטראומה (כגון טראומה רפואית) מנקודת מבט מערכתית, מניעתית וטיפולית.

המרכז כולל צוות רב תחומי: פסיכיאטר ילדים ונוער, פסיכולוגית שיקומית, עובדת סוציאלית שהינה גם מטפלת בתנועה, מתמחות בפסיכולוגיה קלינית.

המרכז משרת את כל אוכלוסיית הנגב, כולל האוכלוסייה הבדואית. ניתן מענה לילדים בטווח הגילאים 6-18 ש', שחוו אירוע טראומטי (למעט פגיעה מינית- המטופלת במרפאה ייחודית לנושא זה בבאר שבע- "ענבל") או אבל טראומטי. בנוסף, נעשה מעקב אחר נפגעי ראש בטווח הגילאים המתאים. כמו כן, בדרך כלל מתקיים פרויקט באחת ממחלקות או מרפאות בית החולים בו צוות המרפאה מצטרף לימי המרפאה במטרה להגדיל המודעות לנושא הטראומה והטראומה הרפואית, לערוך תהליך התערבותי ממושך שכולל איתור מטופלים הזקוקים לטיפול ולהשריש נהלים והתנהגויות המעודדות מניעה או הקטנה של התפתחות תגובה טראומטית. בשנים קודמות ההתערבות הייתה במרפאת כווית של המחלקה הפלסטית ועל הפרק התחלת התערבות במחלקת כירורגית ילדים.

הטיפול במרפאה בתפיסתו נוטה להיות טיפול קצר מועד, למרות שאין אנו מגבילים את אורך הטיפול מראש, וחלק מהטיפולים הם טיפולים ממושכים בהתאם לצרכי המטופל. הטיפול כולל תמיד התייחסות להורים, בצורת שיתופם בפגישות עצמן או בפגישות הדרכת הורים ולעיתים גם הפנייתם לטיפול במקביל. שיטות הטיפול מגוונות וכוללות: פסיכותרפיה דינאמית, טיפול קוגניטיבי והתנהגותי, EMDR (טיפול המבוסס על תנועות עיניים של המטופל תוך כדי עיבוד רגשי, מחשבתי ותחושת של הזיכרונות, אנו לעיתים. בתנועה טיפול, במשחק טיפול. (גוף ממוקד טיפול - SE (somatic experience) משלבים טיפול תרופתי יחד עם טיפול פסיכולוגי ולעיתים רק אחד מהטיפולים בנפרד בהתאם למטופל עצמו.

- פרקטיקנט/ית במרכז נדרש: (1) לתת שני ימי עבודה בשבוע (שניתן לחלק על פני יותר משני ימים), כולל השתתפות בישיבת הצוות מידי שבוע ביום שלישי ובישיבות המחלקתיות מידי שבוע ביום חמישי.
- (2) לטפל ב-3-4 ילדים
- (3) לבצע אינטייקים (לפחות אחד בשבוע)

בנוסף, הוא מוזמן להשתתף ולהצטרף לעבודה השוטפת של שאר הצוות (בדיקות פסיכיאטריות, ייעוצים במחלקות, אינטייקים), לעשות אבחון (לא חובה) במסגרת אבחונים פסיכודיאגנוסטיים וניורופסיכולוגיים שנעשים במרכז על פי הצורך. למרכז יחידת מחקר בתחום הטראומה וניתן גם להשתלב בתחום זה ולבצע עבודות תזה או דוקטורט.

כל פרקטיקנט מקבל שעה של הדרכה פרטנית אחת לשבוע וכן שעה ורבע הדרכה קבוצתית הכוללת את כל הפרקטיקנטים העושים פרקטיקום בפסיכיאטריה ילדים ונוער.

המרפאה הניורופסיכיאטרית במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה

המרפאה הניורופסיכיאטרית מהווה חלק ממרפאות המחלקה לפסיכיאטריה במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה. המרפאה נותנת שירות אבחון וטיפול לבוגרים מעל גיל 18 בכל אותם המצבים בהם יש שילוב של פגיעה במערכת העצבים המרכזית ביחד עם פגיעה נפשית נלווית. מצבים אלה כוללים מחלות נירולוגיות הפוגעות במערכת העצבים המרכזית (כדוגמת טרשת נפוצה, פרקינסון, דמנציות, Stroke), פגיעות מוחיות נרכשות (כגון נזק מוחי לאחר הסרת גידול, פגיעת ראש טראומטית, נזק אנוקסי, זיהומי וכיוב') וכן ליקויים התפתחותיים (הפרעת קשב, ליקוי למידה ועוד).

צוות המרפאה פועל בגישה רב מקצועית וכולל אנשי מקצוע מהתחומים הבאים: פסיכיאטריה, פסיכולוגיה שיקומית, פסיכולוגיה קלינית, ריפוי בעיסוק ועבודה סוציאלית. במרפאה ניתנים השירותים הבאים:

□ ראיון ובדיקה במהלכן נאספת אנמנזה מהמטופל ומשפחתו ונערכת בדיקה פסיכיאטרית ראשונית. במרבית המקרים נערך שלב זה על-ידי פסיכיאטר בשילוב עם פסיכולוג/ית שיקומית (כולל פרקטיקנטים).

- אבחון ניורופסיכולוגי ובמידת הצורך פסיכו דיאגנוסטי. אבחונים אלו נערכים באופן ממוחשב וידי ומטרתם לזהות את הלקות, אם קיימת, בתחומי החשיבה והביצוע השונים לצד אבחנה של מאפיינים אישיותיים. היכולת לזהות את התחומים הפגועים כמו גם אותם חלקי תפקוד שמורים יחסית מאפשרת להתאים תכנית טיפולית ושיקומית (תינתן לפרקטיקומיסטים אפשרות להתנסות באבחון).

טיפול פסיכותרפויטי מפסיכיאטרים ופסיכולוגים שיקומיים וקליניים ופרקטיקנטים בהתאם לצורך. במרפאה נעשה שימוש במגוון גישות טיפוליות, החל מגישות מסורתיות דינאמיות וכלה בגישות אינטגרטיביות ועכשוויות בניהן EMDR, PE, CBT. קיימת אפשרות להתמקד בטיפול בטראומה, בניהול כאב כרוני, בהסתגלות לנכות או לחולי כרוני ועוד.

פרקטיקנטים נדרשים ל-2 הדרכות בשבוע: אחת פרטנית ואחת קבוצתית.

- ישיבות צוות מחלקתיות מתקיימות אחת לשבוע בימי חמישי בבוקר וישיבות מרפאתיות מתקיימות אחת לשבועיים בימי שני בצהריים.

מענה תחנת מתבגרים של עיריית ירושלים

תיאור התוכנית לפרקטיקום בתחנה:

אוכלוסית המטופלים: מתבגרים בגילאי 14-18 מכיתה ח' עד יב' או עד יציאה למסגרת הבאה (צבא/שירות לאומי/אחר). זכאים לשירות תושבי ירושלים או הלומדים בה וכן הורים למתבגרים. המטופלים מגיעים עם מגוון רחב של בעיות רגשיות, התנהגותיות ו/או חברתיות כשהאטיולוגיה היא לעיתים אורגנית (לקויות למידה, הפרעות ריכוז), סביבתית או פסיכאטרית. תלונות אפייניות: הפרעות דיכאון וחרדה, הפרעות אכילה, קשיים חברתיים, קשיי למידה, הפרעות קשב וניהול עצמי ועוד.

המטופלים: צוות מענה כולל מומחים שהם פסיכולוגים (קליני או שיקומי), עובדים סוציאליים בכירים (פסיכותרפיסטים), מתמחים בפסיכולוגיה קלינית או שיקומית, פרקטיקנטים בפסיכולוגיה וסטודנטים להכשרה בעו"ס.

אורינטציה טיפולית: פסיכודינמית, אסטרטגיות קוגניטיביות התנהגותיות, טיפול משפחתי, קבוצתי וכן שימוש בכלים הבעתיים: פסיכודרמה, קלפים טיפוליים, שיטות גוף נפש דמיון מודרך ועוד. שירותים הניתנים בתחנה: טיפול פרטני במתבגר/ת. הדרכת הורים ניתנת לעיתים במקביל לטיפול פרטני במתבגר/ת. טיפול משפחתי נעשה על ידי מטפלות משפחתיות מוסמכות או חברי צוות שהוכשרו בגישה המשפחתית.

טיפול קבוצתי למתבגרים המתקשים בהשתלבות חברתית אשר מסתייעת באמצעי הבעה ומונחית על ידי פסיכודרמטיסטים מוסמכים (עו"ס ומורה לתיאטרון). חונכויות טיפוליות המתבצעות בעזרת סטודנטים לפסיכולוגיה ובהדרכת פסיכולוגים מהצוות. אבחונים רב מימדיים ופסיכודיאגנוסטיים.

הכשרה והדרכה:

ישיבות צוות ובמסגרתן הצגות מקרה, סמינרים של קריאה/ התנסות בגישות טיפוליות שונות. ישיבות אינטייק והשתלמויות פנימיות או חיצוניות. לפרקטיקנטים ניתנת הדרכה פרטנית בפסיכותרפיה ובאבחון וכן השתתפות בסמינרים תאורטיים. ישיבות הצוות וההדרכות נערכות בימי שני ושלישי בבוקר/צהריים עם אפשרות לגמישות והתחשבות בסטודנטים.

חומר חובה לקריאה:
אין

חומר לקריאה נוספת:
על פי הצורך והענין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 100 %
הערכה

מידע נוסף / הערות:
הציון ניתן על פי הערכות המדריכים